

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. II. An in prima volitione finis voluntas seipsam moveat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

Sed alia potentia interdum resistunt motioni & applicationi voluntatis, ut patet in intellectu, qui interdum non sinit se applicari à voluntate ad considerationem alicujus objecti, sed ipsa invita & renitente ad alia distrahitur: Ergo signū est potentias animæ non moveri à voluntate, ratione sympathiæ & colligationis, sed per aliquid eis realiter à voluntate impressum, cujus impulsus aliquando superatur à resistantia illarum potentiarum.

Non est etiam omittendum, ex motione & applicatione voluntatis redundare in potentias inferiores quandam perfectionem intrinsecam, aliquam scilicet modum liberatis, quem non habent, si non moverentur ab illa; ex quo fit quod appetitus inferior sit subiectum virtutum moralium infusarum, ut in tractatu de virtutibus ostendimus: difficile autem id potest intelligi & explicari, nisi admittatur aliquid reale in potentis inferioribus, ex motione & applicatione voluntatis derivatum, quò eleventur ad operationem; propriam virtutem specificam antecedentem: Ergo voluntas potentias inferiores movet & applicat ad suos actus, per impressionem alicujus virtutis aut impulsus, & non ex vi solius naturalis sympathiæ & colligationis quam habet cum illis, ex eo quòd in eadem anima conjungantur & radiceantur.

Dico ultimò: Voluntas non solum alias potentias, sed etiam seipsam movet quoad exercitium. Est etiam D. Thomæ art. 3. hujus questionis.

Probat in argumento *sed contra*: quia voluntas est domina sui actus, & in ipsa est velle & non velle. In corpore probat hoc discursu: Ita se habet finis in appetitibus, sicut principium in intelligibilibus: Sed intellectus per hoc quod cognoscit principium, reducit seipsum de potentiam actum, & movet seipsum ad cognoscendas conclusiones: Ergo similiter voluntas ex eo quod vult finem, reducit seipsam & movet ad volendum ea quæ sunt ad finem.

Dices: Si voluntas moveret seipsam, esset in continuo motu: Sed hoc est falsum: Ergo & D. Thomæ probatur sequela: Nam mobile movetur ad præsentiam sui moventis: Sed voluntas est semper sibi præsens: Ergo si moveat se, semper movebitur.

Respondeo, negando sequelam. Ad probationem dico cum D. Thomæ hic in resp. ad 2. quod voluntas non est semper sibi præsens in ratione motivi: quia non semper adest actualis volitio, per quam seipsam movet ad electionem mediocorum. An verò ad primam etiam volitionem finis se moveat, dicemus articulo sequenti.

ARTICULVS II.

An in prima volitione finis voluntas seipsam moveat?

§. I.

Quibusdam præmissis difficultas proponitur.

NOTANDUM primò: Volitionem finis posse dici primam, vel simpliciter & respectu totius vitæ, quam scilicet homo elicit dum primò pervenit ad usum rationis; vel solum secundum quid, & in aliquo ordine seu negotio; quam nimirum in aliquo negotio tractando a-

liquis primò habet, ut dum quis incipit velle sanari, aut bellum gerere, vel ingredi religionem: & hæc intentio aliquando habet connectionem cum aliis actibus antecedentibus: interdum verò nullum supponit actum priorem, cum quo formaliter aut virtualiter connectatur.

Notandum secundò: Duobus modis posse intelligi, voluntatem se movere in finem: Primò largè & commaniter, per hoc scilicet quod producit actum tendentem in finem; quòd contingit, cum regulatur per cognitionem finis, formaliter à finis est. Secundò strictè & propriè, cum nimirum non solum producit actum tendentem in finem, sed etiam per actum præcedentem se applicat ad illum. Et de hac motione loquimur in præsentibus, non verò de alia; cum certum sit in prima intentione finis voluntatem dirigi à cognitione finis, & tendere in illum formaliter quæ talis est. Unde

Notandum tertio: Aliud esse in actibus voluntatis, liberè elicere actum, & aliud deliberatè se habere ad illum. Nam ad liberè elicendum actum, sufficit quod voluntas illum eliciat cum dominio & indifferentia, saltem in exercitio, ita quod nec ex meritis objecti, nec ex aliqua causa effectivè influente, aut judicio proponente necessitetur ad unum. Ad hoc autem ut deliberatè procedat, oportet quod fiat ex consilio & deliberatione rationis, & quod voluntas ex aliquo priori actu se reducat in alium. His præmissis,

Dux se offerunt difficultates breviter hæc discutienda. Prima est, an homo in prima intentione finis, quam habet initio vitæ moralis, dum primò pervenit ad usum rationis, per consilium & deliberationem rationis se moveat, vel ad illam à Deo specialiter moveatur & applicetur? Secunda, an voluntas indigeat hac speciali motione & applicatione Dei, nedum initio vitæ, quantum ad primum actum simpliciter, sed etiam pro omni primo actu, seu negotio quod homo de novo incipit.

Ratio dubitandi pro una parte est, quia si solum pro primo actu totius vitæ Deus debet movere in actu suo voluntatem, ruit fundamentum quò D. Thomas hic art. 4. probat necesse esse voluntatè moveri ab aliquo exteriori principio: scilicet quia cum voluntas non semper sit in actu, sed quandoque in actu, quandoque in potentia, non potest semper seipsam reducere de potentia in actum, sed necesse est ponere quod in primum actum moveatur & applicetur ab aliquo exteriori movente. Hic autem discursus procedit in quolibet primo actu & negotio quod homo incipit: nam sicut ad primum actum simpliciter, non supponitur in voluntate aliquid ex quo se moveat, ita nec in primo actu cujuslibet negotii: Ergo nedum in primò actu simpliciter, & initio vitæ, sed etiam in quolibet negotio, debet specialiter à Deo moveri.

Nec valet respondere, ad primum actum cujuslibet negotii præsupponi primum actum circa finem simpliciter ultimū, ex quo possit voluntas se applicare ad finem particularem in hoc particulari negotio. Non valet, inquam, quia finis particularis interdum est contrarius fini ultimo simpliciter, cujus intentio præexistit, ut contingit quando aliquis primò se convertit ad Deum, postea verò fertur in aliquem finem malum particularem, aut è contra: Ergo tunc saltè non potest dici quod voluntas se moveat ex præ-

præsupposita intentione finis ultimi, ad quem A
primò fuerat conversa.

18. Ex alia verò parte, si in quolibet primo actu
cujusvis negotii occurrentis, debet voluntas à
Deo moveri per instinctum specialem, sequitur
maximum inconveniens, videlicet nullam finem
noviter occurrentis volitionem posse esse pec-
catum, aliàs peccatum Deo ut causæ tribuere-
tur: undè in tractatu de Angelis doctimus pri-
mam Angeli volitionem non potuisse esse ma-
lam & peccaminosam, quia erat à Deo ut specia-
li motore: At negari non potest voluntatem
posse multoties incipere operari peccando, &
intendendo malum aliquem finem; deliberatio
enim quam præsupponit peccatum, non neces-
sariò debet esse consultatio cum inquisitione,
quæ propriè consilium dicitur, sed sufficit quod
sit perfecta cognitio, quæ ad libertatem requiri-
tur, quæ cognitio potest supponi ad intentio-
nem finis particularis, ut de se patet: Ergo ad
intentionem cujuscumque finis particularis,
noviter occurrentis, non potest voluntas spe-
cialiter moveri & applicari à Deo.

§. II.

Difficultas proposita resolvitur.

19. **D**ico breviter: Prima intentio finis, quam
homo elicit initio vite moralis, dum pri-
mò pervenit ad usum rationis, à Deo ut speciali
motore procedit: in reliquo autem vite tem-
pore, quando nova negotia incipiunt, novique
finis intenditur, aliquando incipit homo opera-
ri ex speciali Dei motione & instinctu, ali-
quando verò seipsum applicat ex aliquo actu
præsupposito, formaliter aut virtualiter perma-
nenti.

20. Probatur prima pars: ut voluntas moveret se
quoad exercitium in prima volitione finis, quam
homo elicit initio vite, deberet esse in actu res-
pectu illius: Sed voluntas non potest intelligi
esse in actu respectu talis volitionis: Ergo in illa
non potest se movere, sed debet specialiter à
Deo moveri. Major est certa: nam unum quod-
quod intantum movet, in quantum est in actu:
Ergo nihil potest se movere ad illud, respectu
cujus non est in actu, sed in potentia. Minor ve-
rò probatur: quia volitio illa, cum sit omnium
prima, nullam aliam præsupponit, per quam vol-
untas constituitur in actu, & se reducat de po-
tentia in actum.

21. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio:
Idcirco ad electionem mediorem voluntas mo-
vet seipsum, quia supponitur jam in actu per in-
tentionem finis: Cum ergo ad primam simplici-
ter finis volitionem nullus actus supponatur
(nam ipsa est primus actus voluntatis) non po-
test seipsum voluntas ad illam movere, sed debet
moveri ab aliquo principio extrinseco actuali:
sicut animal movet quidem se multipliciter, me-
diante motu cordis; ad ipsum verò motum
cordis non se movet, sed movetur ab Authore
nature; quia cum sit primus omnium motuum
vitalium, non præsupponit alium, ex quo animal
ad illum se applicet.

22. Confirmatur ampliùs: Ita se habet finis res-
pectu voluntatis, sicut principium respectu in-
tellectus: Sed intellectus in assensu primorum
principiorum non se movet, sed movetur ab
Authore nature: Ergo & voluntas in prima
intentione finis non se movet, sed à Deo ut

speciali motore applicatur & movetur.

Ex quo inferes, Deum duobus modis cum
voluntate ad illum actum concurrere. Primò in
ratione agentis universalis, eam ad illum præde-
terminando, eo modo quo in sententia, Tho-
mistarum prædeterminat omnes causas secun-
das motione quadam generali, per quam at-
tingit in illarum operationibus & effectibus
existentiam, actualitatem, bonitatem tran-
scendentem, aliasque rationes divinæ omni-
potentiæ per se primò correspondentes, & in
Deum ut in primam causam & ultimum finem
reducibiles: Secundò in ratione agentis parti-
cularis, eam specialiter applicando ad primam
illam intentionem; eo proportionali modo,
quò ipsa se applicat ad electionem, & ad alios
actus circa ea quæ sunt in finem. Unde sicut
voluntas se applicat ad ea quæ sunt ad finem, ex
vi actualis illius & practicæ cognitionis, quam
vocamus imperium, ut infra ostendemus: ita
applicatur à Deo ad primam intentionem finis,
mediante aliqua cognitione practicâ & actu-
li, ab ipso specialiter causatâ, quæ in finem ap-
pellatur, & quæ supplet vices imperii, ut colli-
gitur ex D. Thoma infra qu. 17. art. 5. ad 3.
ubi ait: *Cum imperium sit actus rationis, ille actus
imperatur qui rationi subditur: primus autem vo-
luntatis actus ex rationis ordinatione non est, sed ex
instinctu nature, aut superioris cause, ut supra di-
ctum est, & ideo non oportet quod in infinitum pro-
cedatur.*

Secunda pars conclusionis, quæ asserit quod
etiam in decursu vite, dum homo nova negotia
incipit, novumque finem intendit, sepe à
Deo specialiter movetur & applicatur, patet:
Tum quia interdum intentio illa est supernatu-
ralis, & à gratia operante, cujus effectus sunt à
voluntate, non se movente, sed mota à Deo (si-
cut D. Thomas infra qu. 111. art. 2.) ut dum quis
subito movetur ad fidem, vel ad penitentiam.
Unde idem S. Doctor hic art. 6. ad 3. *Deum
interdum specialiter movet aliquos ad aliquid deter-
minatè volendum quod est bonum; sicut in his qui
moveri per gratiam.* Tum etiam, quia ut docet
Cajetanus 1. p. quæst. 82. art. 4. Deus, etiam
ut auctor nature, ad demonstrandam particu-
larem providentiam quam habet de natura in-
tellectuali, aliquando movet hominem ad opera
de quibus antea non cogitaverat, puta ad que-
rendum thesaurum, ad insequendos hostes, &c.
Quare Machab. 4. dicitur: *incidit illi bonum con-
silium.* Et Aristoteles libro 7. Ethic. ad Eude-
mium cap. 18. asserit primam bonam volunta-
tem esse à bona fortuna: ex quo infert D. Tho-
mas hic art. 4. in calce corporis articuli, quod
necesse est ponere, quod in primum motum volunta-
tis voluntas prodeat ex instinctu alicujus exterioris
moventis. Ubi non loquitur de volitione quæ
est prima simpliciter, sed de illa quæ est prima
in aliquo ordine vel serie; ut patet exemplo sa-
nitatis quod adducit, asserens quod dum aliquis
incipit velle sanari, movetur à Deo, quia ad hunc
actum non supponitur consilium aut delibera-
tio: Ergo non solum ad primam actum totius
vite, sed etiam in decursu vite, dum homo nova
negotia incipit, interdum specialiter movetur
& applicatur à Deo.

Tertia denique pars, quæ asserit hominem in
inceptione cujuscumque negotii, & intentione
cujuscumque finis particularis, non agi speciali
Dei motione & instinctu, sed interdum ad illam

se applicare & movere, etiam constat: Tum quia homo in inchoatione alicujus negotii & intentione alicujus finis particularis, potest peccare: Tum etiam quia talis intentio potest habere connexionem cum aliis actibus antecedentibus, & ad idem negotium pertinentibus, ex quibus homo potest se applicare ad illam: Ergo non oportet quod in omni primo actu, & inchoatione cujuscumque negotii, incipiat praeesse ex inchoatione Dei, sicut in primo actu totius vitae; sed potest etiam ex aliis principiis inchoare, puta ex suggestione Dæmonis, aut impulsu appetitus sensitivi, & hujusmodi: & tunc primus ille actus voluntatis, quem de novo habet circa finem illum, supponit aliquem alium voluntatis affectum, puta boni proprii, boni delectabilis, aut hujusmodi, ex quo voluntas applicat intellectum, non ut inquirat & consulat, sed ut judicet talem finem esse hunc & nunc bonum & convenientem, sicque seipsam ad illum movet.

Ex his patet solutio ad rationem dubitandi merito propositam. Dicimus enim voluntatem specialiter applicari à Deo, non solum ad primum actum totius vitae, sed etiam in cujuslibet negotii nova simpliciter inchoatione, & in ea cuiquam posse peccare: in inchoatione verò non simpliciter prima, sed supponente aliquem actum ad illud negotium pertinentem, non inchoatione speciali illa applicatione Dei, sed posse seipsam activè applicare ex illo actu præsupposito, formaliter aut virtualiter permanente; & sic in inchoatione alicujus negotii, & intentione alicujus finis particularis, posse esse peccatum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Obijes primò contra primam partem conclusionis: Voluntas se movet in omni operatione libera: Sed prima volitio, non solum in quolibet negotio, sed etiam inchoatione usus rationis, potest esse libera, saltem quoad exercitium: Ergo ad illam voluntas se potest movere. Minor patet: Tum quia voluntas eam potest elicere & non elicere: Tum etiam quia potest esse meritoria, & de facto meritoria fuit in Angelis, & in Christo, ut vidimus in tractatu de Angelis. Major autem inde probatur, quòd hæc sit differentia inter actus necessarios & liberos, quòd in illis voluntas non se movet, sed movetur ab Authore naturæ, secus verò in istis, ut præcedenti tractatu ostensum est.

Respondeo, distinguendo Majorem: In omni operatione libera voluntas se movet, largè & improprie, producendo actum tendentem in finem, concedo Majorem: stricte & proprie, & sequè applicando ad agendum, nego Majorem. Solutio patet ex dictis in secundo notabilibus: plus enim requiritur ut voluntas se moveat inchoatione illa stricta & rigorosa, de qua agimus præsentem, quam ut liberè operetur; quia ut liberè operetur, sufficit quod ejus actus reguletur per judicium indifferens; ut verò se moveat specialiter, necesse est ut illud judicium sit ex aliquo alio priori motu, quo intellectus applicetur ad consiliandum & judicandum: quare cum ad primum voluntatis actum non possit supponi judicium indifferens, quòd sit ex alio ejus affectu, sed tale judicium debet esse

A specialiter à Deo applicante intellectum, stat quòd in tali actu voluntas possit esse libera, si præsupponatur in intellectu judicium indifferens, & tamen non se moveat, sed specialiter moveatur à Deo. Unde ad probationem Majoris dico, operationes liberas in hoc distingui à necessariis, quòd voluntas in illis se movet per modum principii elicitivi, quatenus scilicet illas elicit ex cognitione finis, sub ratione finis; non autem in necessariis, quia in illis non operatur ex cognitione finis formaliter: quòd autem voluntas se moveat in ratione principii applicantis se ad operationem (quòd est movere se quoad exercitium) non est differentia actus liberi à necessario, sed actus liberi perfecti tendentis in media, ab actu libero tendente in finem: nam cum prior supponat alium actum voluntatis, scilicet volitionem finis, bene potest intelligi quòd voluntas ex intentione finis seipsam applicet ad ea quæ sunt ad finem.

Obijes secundò: Deus non alio modo movet voluntatem ad primam volitionem finis, quàm ad electionem mediorum: Sed ad electionem mediorum ita illam movet, ut etiam voluntas seipsam moveat ad illam: Ergo etiam in prima volitione finis ita voluntas à Deo movetur, ut etiam moveat seipsam. Minor patet, Major probatur. Deus non alio modo movet voluntatem ad primam volitionem, quàm voluntatem applicando ad eam elicentiam: Atqui etiam applicat voluntatem ad electionem mediorum; cum in sententia Thomistarum, nec voluntas, nec ulla causa secunda, possit operari & in actum prodire, nisi ut applicata à Deo: Ergo Deus non alio modo movet voluntatem ad primam volitionem finis, quàm ad electionem mediorum.

Respondeo, negando Majorem: ad cujus probationem, distinguo Majorem: Non aliter Deus movet voluntatem ad primam volitionem, quàm eam applicando, applicatione generali quam exhibet omnibus causis secundis in ratione primi motoris, & generalis provisoris, nego Majorem: applicatione speciali, quam præstat in ratione motoris ac provisoris specialis, concedo Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Duplíciter ergo Deus movet & applicat voluntatem ad agendum: primò motione quadam & applicatione generali, quæ omnes causas secundas movet ad agendum, & reducit de actu primo ad secundum; secundò motione quadam & applicatione speciali, quæ ut motor ac provisor specialis supplet defectum & impotentiam alicujus causæ secundæ: primo modo applicat & movet voluntatem ad electionem & alios actus qui versantur circa ea quæ sunt ad finem; secundo autem modo solum eam applicat ad primam volitionem, quia respectu illius duntaxat voluntas non est in actu in ratione principii applicativi, ut supra ostensum est. Unde Deus facit respectu primæ volitionis, quòd facit voluntas mediante intentione finis, respectu electionis mediorum; & idcirco dicimus illum concurrere ad primam volitionem finis, ut motorem specialem, quia supplet id quòd in electione præstat causa particularis; ad electionem verò, & alios actus qui circa media versantur, concurrere solum ut motorem & provisorium generalem, quia dum applicat voluntatem ad illos actus, non supplet

T

vices

vices alienius causæ creatæ, sed gerit munus A
causæ primæ, & motoris generalis.

31. Objicies tertio, & simul instabis contra
precedentem solutionem. Homo potest peccare
in primo instanti usus rationis: Ergo non
moveretur specialiter à Deo ad primam intentionem
finis, quam elicit initio vitæ moralis. Consequenter
pater, aliàs peccatum refundere-
tur in Deum; hac enim ratione probant Tho-
mistæ cum S. Doctore 1. p. quæst. 63. art. 5. An-
gelos non potuisse peccare in primo instanti
creationis, quia cum Deus specialiter moveat
ad primam operationem, peccatum Deo ut
authori aut motori speciali tribueretur. Antec-
edens verò probatur ex D. Thoma infra quæst.
89. art. 6. ubi docet peccatum originale nus-
quam posse cum solo veniali reperiri: quia si
homo in primo instanti usus rationis conver-
tatur in Deum, justificabitur à peccato origi-
nali; si verò non convertatur, peccabit mortali-
ter; primum enim quod occurrit homini at-
tingenti usum rationis, est bene disponere de se-
ipso.

32. Respondeo, distinguendo Antecedens: ho-
mo potest peccare in primo instanti usus ratio-
nis, si intelligatur de primo instanti initiativo
attingenti usus rationis, nego Antecedens: si de
terminativo, concedo Antecedens, & nego
Consequentiam.

Explicatio solutio: Homo non incipit attingere
usum rationis in unico instanti physico,
sed in aliqua morula temporis, longiori aut bre-
viori, secundum quod fuerit subtilioris aut rari-
dioris ingenii: cujus ratio est, quia non attingit
usum rationis, nisi per discursum formalem,
procedendo de cognitione confusa & in com-
muni ad distinctam & quia omnis temporis
morula terminatur duobus instantibus, & ab
uno eorum incipit per ultimum non esse, in
alio verò consummatur sive compleitur per pri-
mum non esse, cum dicitur hominem posse pec-
care in primo instanti usus rationis, hoc non
debet intelligi de primo instanti illius morulæ,
quod dicitur instans initiativum attingenti
usum rationis (in eo enim homo se habet sicut
Angelus in instanti creationis, quia ejus intel-
lectus applicatur à Deo ad primum dictamen
rectum, ex quo infallibiliter sequitur primus
actus rectus voluntatis) sed de alio instanti ter-
minativo illius; quia cum tunc voluntas sup-
ponatur in actu per actum quem ex speciali
Dei motione elicit, potest per consilium &
deliberationem se applicare ad illud quod
voluerit, & consequenter peccare, convertendo
sed ad bonum utile vel delectabile dissonum rati-
oni: sicut Angelus in secundo instanti crea-
tionis peccare potuit, & de facto peccavit, in-
ordinatè appetendo propriam excellentiam;
quia tunc plene potuit deliberare & se
movere.

DISPUTATIO VI.

De Modo quo voluntas movetur.

Ad quæstionem 10. Divi Thomæ.

Duo sunt tantum principia interna à qui-
bus voluntas movetur, intellectus scilicet
& appetitus, ut constat ex supra dictis;
& unum extrinsecum, nempe Deus, qui
cum solus sit author voluntatis creatæ, & bo-
num universale. Nus eam movere ac intrinsecè
immutare potest, ut docet S. Thomas quæst.
1. art. 6. unde ut plene & perfectè modum
quo voluntas movetur explicemus, declaran-
dum est, quomodo à tribus illis principis mo-
veatur?

ARTICULUS I.

*Utrum intellectus per propositionem objecti mo-
veat voluntatem in genere causæ efficientis?*

Affirmant Cajetanus, Conradus, Medina,
& alii ex nostris Thomistis: negant verò
Capreolus, Ferrariensis, Bannez, & alii.

§ I.

Duplici conclusione difficultas resolvitur.

Dico primò: Objectum apprehensum, aut
intellectus per apprehensionem objecti,
non movet proprie physice seu affectivè volun-
tatem.

Probatur primò ex D. Thoma hic quæst. 9. 1.
art. 1. ubi dicit: *Objectum movere, determinat
actum ad modum principii formalis.* Ex istis con-
sentientibus cap. 72. *Intellectus non secundum modum
causæ efficientis & moventis, sed secundum modum
causæ finalis movet voluntatem, proponendo ei suum
objectum, quod est finis.* Item 1. p. quæst. 82. art. 4. hic
ait: *Aliquid dicitur movere dupliciter; uno modo per
modum finis... & hoc modo intellectus movet volun-
tatem... alio modo per modum agentis, sicut alterius
moveret alteratum, & impellens moveret impulsivè; & hoc
modo voluntas movet intellectum, & omnes animæ vi-
res.* Ergo ex D. Thoma intellectus, seu objectum
cognitum, non movet voluntatem in genere
causæ efficientis, sed solum in genere causæ fi-
nalis & formalis extrinsecæ.

Respondent Cajetanus & Conradus, D. 1.
Thomæ solum velle quòd objectum ut cogni-
tum non sit causa efficiens ut quòd volitionis,
sicut voluntas est causa efficiens ut quòd intel-
lectionis, quatenus applicat intellectum ad in-
telligendum; non tamen negare quòd sit cau-
sa efficiens ut quo, tanquam ratio agendi, ul-
timò complens & determinans voluntatem ad
producendam volitionem, quantum ad ratio-
nem specificam; quòd postèrius ipsi solum in-
tendunt.

Sed contra: D. Thomæ 1. p. quæst. 27. art. 4.
docet intellectum ex se non esse constitutum in
actu primo, idè què indiget aliquo extrinse-
co, nempe specie, quæ complicatur, & in actu
primo